

A pesti »Kovács« tündöklése, nyomorusága és bukása

A tönkrement Kovács-kávéház szomorú története

Budapest már megszokhatta a kávéházak sorozatos bukását. Egymásután mennek tönkre a patinásnevű népszerű, híres kávéházak, nemrögnél csukott be a Bodó-kávéház, alig pár nappal ezelőtt húzta le redőnyeit a Magyar Korona, ötét még egy egész csomó kávéház helyisége, és mindezt szinte már apatikusan vette tudomásul a közönség. Most azonban egy olyan kávéház ment tönkre, egy olyan ismert név bukott meg, hogy mindenki felfigyelt rá.

Az Oktogon-téri Kovács-kávéház törzsvendégei már napokkal ezelőtt ballottak róla, hogy valami „nincs rendben” a kávéház körül. Hosszu betegségnak hádt a vége és ez a közmondás bekövetkezett a Kovács-kávéház szomorú esetében is. Kevesen tudtak róla, hogy a valamikor dús gazdag milliomas, a tulajdonos Kovács József, milyen gondokkal küzd. Hónapról-hónapra, később már hétről-hétre húzta-halasztotta az elkerülhetlent, a kávéház becsukását és óriási áldozatok árán tartott ki az utolsó napig. Ez az utolsó nap vasárnap következett be.

Rózsaszínű cédula, mint halálos ítélet

Kovács József, az egykori milliomas, bele-tört a sok gondba, fáradtan remegve járta sorra a kávéház asztalait és leste, jönnek-e a vendégek? Erezte, tudta, hogy már csak napok lehetnek hátra. Szombaton rózsaszínű cédulát kézbesítettek a VI. kerületi előjáróságtól. Kovács József, a hatvanegy éves, letört pesti kávé, kezébe vette a cédulát, elolvasta tartalmát, megtántorodott, belekapaszkodott egy üres asztalba és a hozzáírt alkalmazottnak ezt súgta:

— Nem megy tovább!... Be-ke! csuknunk!...

A titokzatos rózsaszínű cédula címe: *Utolsó felszólítás!* volt. A VI/A kerületi adófelügyelő-ség 4160 pengő 50 fillér azonnali lefizetését követelte, ellenesetben eltranszferálja a lefoglalt berendezést.

Kovács József összehívta a személyzetet és a főpincérekkel közösen elhatározta, hogy vasárnap tartanak utoljára nyitva és azután becsukják az üzletet. Vasárnap már mindenki tudott a szomorú hírről, aki a kávéházba betévedt. Vasárnap este Kovács József reszkető térdekkel, könnyes szemmel járkált az asztalok között. A kávéház zsúfolva volt! Itt is, ott is megállították a szomorú tulajdonost és a törzsvendégek bucsuzkodtak. Este tíz óra után valóságos siralomházzá változott a Kovács-kávéház. A régi vendégek könnyezve ölelték át Kovács Józsefet, vigasztallák, bátorították, de ölelgették a pincéereket is, akiket megszerettek és akik hosszú éveken keresztül szolgálták ki őket. Vasárnap éjjel félháromig volt nyitva a kávéház, azután eloltották a lámpákat és az egyik pincér előhozott egy kartont, amelyet előrelátóan már napokkal előbb megrajzolt. A cédulát kitétték az ajtóra. Szövegét nem nehéz eltalálni. Hétfő reggel óta megdöbben emberek csoportosulnak előtte az Andrássy-út sarkán és olvassák, sokáig olvassák ezt az egy szót: *Zárva.*

Kovács, a milliomas

Kovács József karrierje a Dohány-utcában kezdődött. Annakidején az *Otthon-kör* a Dohány-utca 76. számú házában volt és Kovács József volt a vendéglőse. 1900-ban volt Zsolnán az *iparkiallítás* és Kovács József elhatározta, hogy felmegy Zsolnára a kiállítás vendéglőseinek. A kiállítás óriási közönséget vonzott, a vendéglők nagyszerűen mentek és egy ízben, amikor *Láng Lajos*, az akkori kereskedelemügyi miniszter megjelent a kiállításon, négyszázterítékes bankettet rendeztek tiszteletére. A miniszternek feltűnt, milyen jó volt a kiszolgálás és milyen kitűnő volt a bankett megrendezése. Megkérdezte a körülötte ülőket, ki a vendéglős? Odahívták Kovács Józsefet, a miniszter vállára ütött, kezét fogott vele és gratulált neki. Nemsokára tudta mindenki, hogy Kovács József nagy kitüntetést fog kapni a minisztertől. A kitüntetésből nem lett semmi. *A kormány időközben megbukott...*

Kovács József Zsolnán jól megszédte magát és visszajött Budapestre, hogy nagyobb üzletet alapítson. Megvette az Oktogon-téri *Nickolett*-kávéházat, fényesen átalakította, kiírta az új nevet: *Kovács-kávéház* és ettől kezdte ha a *bé-kés* terepárosi polgárok este ki akartak rugni a hámból, akkor lementek a Kovácsba szórakozni. „A Kovács” fogalom lett és Kovács József vagyonáról legendás hírek keltek szárnyra. Ekkor megválasztották Kovács Józsefet a *Kávésipárt*-tűlét alelnökének, mert értett a szakmához és kitűnően vezette az üzletet. Azután jött a háború, jöttek a rosszabb idők és a kávéház sem ment már olyan fényesen, mint azelőtt. Áldott jó szive volt Kovácsnak, vagyonokat áldozott családjára, támogatta rokonait, amikor csak tehette.

Az utolsó napok

Nem is lehet megmagyarázni, hogyan történt az, hogy a Kovács-kávéház, a legendás híre Kovács, egyre rosszabbul ment. Nagyon sokak lettek

a terhek, kevesebb a bevétel és Kovács sorra kezdte eladogatni ingatlanait, de az üzletet a világért fel nem adta.

Óriási házbért fizetett, rengeteg adója volt és egyre nagyobb gondokkal küzdött. Tartozásai keletkeztek, nagy kamatokat kellett fizetnie és az elért bevételek sehogysem állottak arányban a változatlanul nagy kiadásokkal. Az *utolsó két év már csak kintolás volt.* Kovács önfeláldozóan eladta mindenét, feladta elegáns négyszobás lakását, a szájától vonta meg a falatot, de ez sem használta. Ezelőtt egy hónappal már ott tartott, hogy *eladta minden ruháját, csak hogy fizethessen alkalmazottainak!* Lakásából csak egy szoba maradt meg, annak is minden szál butora le volt foglalva. *Adó, házbér, árutartozás, ez a három súlyos teher-tétel sirba vitte a Kovács-kávéházat. Három nappal ezelőtt két párnát hozott ki a lakásából és odaadta a felirónőnek — fizetés helyett.* Állandóan tárgyalt bérlőjelöltekkel, most már szívesen eladta volna az üzletét, de nem ment a dolog.

Egy kávéháznak vagy egy vállalatnak reklám kell. A Kovács-kávéház reklámja az utolsó hetekben az volt, hogy az emberek arról kezdtek beszélni, hogy Kovács tönkrement és nemsokára becsukja az üzletet. Ennél rosszabb reklámja nem lehet egy üzletnek. *Azután jött*

a rózsaszínű cédula és kitétték az ajtóra a cédulát: „Zárva”.

Kovács idegei felmondták a szolgálatot

Hétfőn reggel talán már csak csupa megszokásból eljött a személyzet. Az ajtóban csípte el egy régi vendég a Kovács-kávéház legrégebb főpincéret, *Oláh Károlyt.* A vendég együtt könynyezett a főpincérral. Vigasztalták a legrégebb pincért is, *Wagner Károlyt,* aki huszonhárom éve volt a kávéházban, aki mint pikkoló kezdte és akinek most öt gyereke maradt kenyér nélkül.

Kovács József bezárkózott a kávéház felett lévő, most már csak egyszobás lakásába, lefeküdt hétfőn hajnalban és az ágyban virrasztotta át az egész napot. Senkit nem engedett közelébe egész nap. Csak unokahuga, örv. *Gellért Gyuláné,* aki üzletvezetőnő volt a kávéházban, látogatott be hozzá és kérte, hogy egyék valamit. Kovács azonban csak letargikus állapotban feküdt, *idegei felmondták a szolgálatot* és egész nap egy összefüggő szót nem tudott beszélni. *Nem evett, nem ivott, csak sirt és rázta a zokogás, hogy mi történt övele, az egykori gazdag emberrel.* Egy árva fillérje, semmije sem maradt!

Az Oktogon-tér mintha valahogy sötétebb lett volna hétfőn este. A Kovács-kávéház megszokott lámpái nem világítottak, a nagy tükörablakok sötétek maradtak és a kávéház előtt most a legnagyobb zavarban van egy pirossapkás ember, *egy hordár,* aki huszonöt éve álldogált a Kovács-kávéház bejárata mellett és megszokta, hogy itt-ott mégis csak kap a kávéház vendégeitől egy-egy megbízást.

Most ő is elvesztette az állását...

Ladányi Lóránt